

חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959 *

- פרשנות
1. (א) בחוק זה –
"בגיר" – מי שמלאו לו שמונה-עשרה שנה;
"קטין" – מי שאינו בגיר;
"ילד" – בין שנולד מנישואין ובין שלא מנישואין לרבות מאומץ.
(ב) אומץ ילד, יבואו לענין חוק זה המאמץ ובני משפחתו במקום הורי המאומץ ובני משפחתם.
- מזונות לבן-זוג
2. (א) אדם חייב במזונות בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה.
(ב) אדם שאינו יהודי או מושלמי או דרוזי או חבר אחת העדות הדתיות המפורטות בתוספת הראשונה לפקודת הירושה, או שלא חל עליו דין אישי, חייב במזונות בן-זוגו, והוראות חוק זה יחולו על מזונות אלה.
- מזונות לילדים קטינים
3. (א) אדם חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה.
(ב) אדם שאינו חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, או שלא חל עליו דין אישי, חייב במזונותיהם, והוראות חוק זה יחולו על מזונות אלה.
- מזונות בין שאר בני-משפחה
4. אדם חייב במזונות שאר בני-משפחתו, והם –
(1) הוריו והורי בן-זוגו;
(2) ילדיו הבגירים ובני-זוגם;
(3) נכדיו;
(4) הורי הוריו שלו ושל בן-זוגו;
(5) אחיו ואחיותיו שלו ושל בן-זוגו.
- סולם המזונות
5. אין אדם חייב לספק מזונות לבן-משפחה לפי סעיף 4 אלא במידה שנתקיימו שלוש אלה:
(1) יש בידו לעשות כן לאחר סיפוק הצרכים של עצמו, של בן-זוגו ושל הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן-זוגו;
(2) אותו בן-משפחה, על אף מאמציו, אינו יכול לספק צרכיו מעבודה, מנכסיו או ממקור אחר;
(3) אותו בן-משפחה אינו יכול לקבל מזונות לפי סעיף 2 או לפי סעיף 3 או מעזובון, ואינו יכול לקבלם מבן-משפחה הקודם לאותו אדם לפי הסדר שנקבע בסעיף 4.
- היקף המזונות
6. היקף המזונות, מידתם ודרכי סיפוקם ייקבעו, באין הסכם בין הצדדים, על ידי בית המשפט בשים לב לנסיבות, ופרט למזונות על פי סעיף 3 – לפי מתטורו של הזכאי ויכלתו של החייב.
- חייבים אחדים
7. היו שנים או יותר בני אותה קירבה חייבים במזונות לזכאי, רשאי בית המשפט לקבוע את מידת החיוב של כל אחד מהם, ורשאי הוא לחייבם ביחד ולחוד.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ב באדר א' תשי"ט (2 במרס 1959); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 287, תשט"ז, עמ' 124.

8. בית המשפט רשאי להורות על מתן ערובה למזונות או על השלשתם לתקופה שיקבע, ורשאי הוא לצוות על אדם שממנו מגיע חוב לחייב, לפרוע את סכום החוב, כולו או מקצתו, במישרין לזכאי במזונות.
9. רשאי בית המשפט, אם הוא סבור שמן הצדק והיושר לעשות כן, לפטור אדם מחובת מזונות, כולה או מקצתה, מחמת התנהגות מחפירה שהזכאי במזונות התנהג כלפיו.
10. הוגשה תביעה למזונות, רשאי בית המשפט לפסוק מזונות זמניים עד לגמר בילור התביעה.
11. (א) תביעה למזונות שהוגשה כעבור יותר משנה לאחר התקופה שבעדה הם נתבעים, רשאי בית המשפט לדחותה בשל כך בלבד, אם לא ראה טעם סביר לאיתור.
(ב) מזונות שלא התחילו לפעול לגבייתם תוך שנתיים לאחר התקופה שבעדה הם נפסקו, אין לנכותם אלא ברשות בית המשפט.
12. (א) הסכם בדבר מזונות של קטין וויתור על מזונות כאלה אינו קושר את הקטין, כל עוד לא אושר על ידי בית המשפט.
(ב) הסכם בדבר מזונות של בגיר וויתור על מזונות כאלה ייעשו בכתב; הם ניתנים לאישור בית המשפט.
(ג) הסכם בעניני מזונות שאושר על ידי בית המשפט, דינו כדין פסק־דין של בית המשפט בעניני מזונות.
13. (א) בית המשפט רשאי לשנות את אשר נקבע בהסכם, בויתור ובפסק־דין, אם ראה לעשות כן על סמך נסיבות שנודעו למבקש או שנשתנו אחרי ההסכם, הויתור או פסק־הדין.
(ב) רשאי בית המשפט שלא להיזקק לבקשת שינוי שהוגשה לפני שעברו ששה חדשים לאחר בקשה קודמת.
(ג) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מכל סעד לביטול או לשינוי של הסכם, ויתור או פסק־דין שניתן לפי כל דין אחר.
14. זכות למזונות אינה ניתנת להעברה, לשיעבוד, לקיזוז או לעיקול, אלא לזכותו של מי שסיפק לזכאי אמצעי מחיה בצורת שירותים או מצרכים.
15. (א) הזכות למזונות פוקעת עם מות הזכאי או עם מות החייב.
(ב) זכות למזונות הנובעת מקירבת נישואין פוקעת עם פקיעת הנישואין בין בני־הזוג.
(ג) זכות למזונות הנובעת מקירבת חיתון פוקעת גם עם פקיעת הנישואין שהביאו לאותה קירבת חיתון.
16. (א) מי שנתן מזונות מעל למוטל עליו ולא התכוון ליתן מתנה, רשאי לדרוש החזרת היתרה ממי שקיבלה או ממי שנתן פחות מן המוטל עליו ובמידה שנתן פחות מן המוטל עליו.
(ב) מי שנתן מזונות שלא היה חייב בהם ולא התכוון ליתן מתנה, רשאי לדרוש החזרתם ממי שקיבלם או ממי שהיה חייב בהם ובמידה שהיה חייב בהם.
17. (א) על חובת מזונות בין בני־זוג יחול דין מקום מושבם של בני־הזוג, ואם אין להם מקום מושב משותף, דין מקום מושבו של החייב.
(ב) על חובת מזונות של אדם לילד קטין יחול דין מקום מושבו של הילד.
(ג) על חובת מזונות אחרת לפי חוק זה יחול דין מקום מושבו של החייב.

סמכות בית משפט
מחוזי
שמירת סמכויות,
דינים והסכמים

18. בית המשפט המוסמך לפי חוק זה הוא בית המשפט המחוזי, בכפוף להוראות סעיף 19.

19. (א) חוק זה אינו בא להוסיף על סמכויות השיפוט של בתי-דין דתיים ולא לגרוע מהן; ומקום שבית דין דתי מוסמך על פי חיקוק לשפוט, יראו כל מקום בחוק זה שנאמר בו "בית משפט" כבא לרבות בית-דין דתי.

(ב) חוק זה בא להוסיף על זכויות המזונות הנתונות על פי כל דין שבית-דין דתי דן לפיו ועל פי הדין האישי החל על הצדדים, ואינו בא לגרוע מזכויות אלה.

(ג) חוק זה אינו בא לגרוע מתקפו של כל הסכם הקובע זכות למזונות למעלה ממידתם או מהיקפם לפי חוק זה.

ניכויים ממס
הכנסה

20. חוייב אדם במזונות על-פי פסק דין או על-פי הסכם שאושר על-ידי בית המשפט בהתאם להוראות חוק זה, יינתן לו ניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת במס הכנסה, עבור כל סכום ששילם על-פי פסק הדין או ההסכם האמור, בתנאי שהניכוי לא יעלה על שיעור הגיכוי שנקבע בפקודת מס הכנסה, 1947¹, לגבי אותו סוג של קרובים, ובתנאי נוסף שההגבלות של פקודת מס הכנסה, 1947, על מספר הנתמכים שעבורם אפשר לדרוש ניכוי, לא יחולו במקרה זה.

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

1 ע"ר 1947, תרט' 1 מס' 1568, עמ' 77.